

PÁPAI GÁBOR – ORMOS BALÁZS

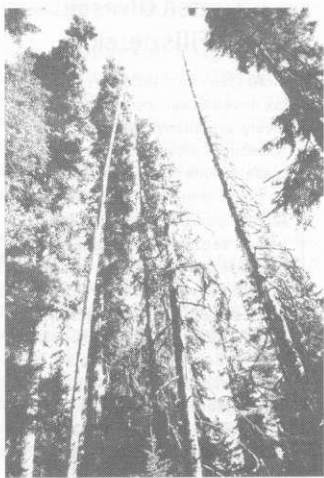
Tanulmányút Kanadában

4. rész

Nem messze a még gépkocsival járható úttól, alkalmunk volt egy húszhektáros őserdő megtekinteni. Beszámolónk második részében már említettük a Brit Columbia fenyveseire jellemző fejlődési fázisokat, ám *Tolnai István* itt a helyszínen szemléletesen magyarázta mindazt, ami az őserdőben az utóbbi pár száz évben történt. A 100 évenkénti legőz erdőkhöz képest itt a tűz 250 éve megkímélte az állományt. Jellegetes „őserdei” látvány fogadta a csoportot. Szanaszét heverő kidől, mohafedte törzsek, a koronaszintben kiszáradt fenyők meredeztek az ég felé. Eredetileg *Pinus contorta*-állomány volt. A tobozok – mint már említettük – évekig

Abies lasiocarpa

Fotó: Ormos Balázs

Gyomnélküli csemetekert

Fotó: dr. Szikra Dezső

nem nyílnak ki. Várnak a tűzre, hogy azután kipattanva a terület hektáronként 20-30 000 csemetével újuljon fel. A contorta-állomány mintegy 100 évig él, miközben fokozatosan megjelenik a lucfenyő, majd az *Abies lasiocarpa* tühegyes habitusával, ékként tör utat az állományban. Háromszintű erdő alakul ki. Az alaposan felkészült és a helyi adottságokat is kiválóan ismerő *Tolnai István* erdőmérnök derűltséggel kísért kijelentése: „elhatároztam, hogy itt vörösfenyő volt” elgondolkoztató. Bizonyára igazra volt, hogy mindezen „érvek” után 100-120 db/ha vörösfenyő-csemetét ültetett ki a területre.

Dél felé járt az idő, mikor vendéglátónk kis kartoncsomagokba készített harapnivalóval segítette a látottak megemésztését. Saját főliházában nevelt méregérs paprika keltett néhányunkban honvágyat.

Tíz éve termelnek csemetét. Addig az állomány adta, de nem mindig volt elég. Márpedig a véghasználat után azonnal fel kell újítani a területet, mert egy év késés igen komoly hátrányt jelent a minőségre törekedő erdőgazdálkodónak.

A 220 hektáros csemetekertben a plantázs magtermő ültetvényt és a hideghágyas termelést láthattuk. Lényeges eltérést mutatott az otthoni eljárásokhoz képest a talajfertőtlenítés. Méter vastag termőközegben nevelik a szaporítóanyagot. A teljes talajfertőtlenítéssel a gyommagvakat is hatástalanítják, így feltűnően tiszta csemetegyásokat láthattunk. Nyilvánvaló, hogy az évenként mintegy 7-10 millió csemetét kibocsátó kert így üzemelhet a legolcsóbban, és bizonyára jelentős munkabért takaríthatnak meg. A tárolószínből látott számtalan gondosan kezelt célgép is ezt bizonyította. Ottjártunkkor három kutató állította be a gázzal fertőtlenítő szerkentyűt. Ez a gép óránként 100 méteres talajcskot fertőtleníti.

A csemetekertben 10 állandó munkás dolgozik. Nem nagy dolog, de mindenesetre elgondolkoztató volt látni egy kifüggesztett tábat, melyen jelezték, hogy hány napja nem volt baleset a kertben. Ottjártunkkor a 2075-ös számot olvashattuk. Nyilvánvaló, hogy amikor dolgoznak, tudat alatt ott motoszkál az agyukban, hogy jó lenne a rekordot tovább növelni. Hát ilyen egyszerű ez. Az említett létszám természetesen a kiemelések idején nem elegendő. Akkor 250 fő dolgozik. A 10 millió csemetével így is hat éle alatt végeznek. Noha fenyőcsemetéről van szó, a kiemelések ősszel történnek. Hatalmas hűtőtárolóban -2°C-on tárolják a tavaszi felhasználásig. A plantázsültetvény – amely most mindössze két kiló magot terem évente – szépen gyarapodik. Az új, kiültetett anyafák mindegyikét csepegtető öntözéssel látták el. A felnövő törzseket a csetcsajtások kuratálásával gyötrik, hogy minél alacsonyabb maradjon a fa (4-6 m). S ha már a csemetetermelést említjük, szólni kell az intenzív, üvegházban termelt szaporítóanyagokról is. Mert ilyen is láttunk. A mintegy ötmillió csemetét itt kommersz magból állítják elő. Amit a termelés folyamán szabályozni tudnak, az a hő, víz, fény, és bizonyos mértékig a tápanyag mennyisége. Itt 6 fő dolgozik állandóan, 15 dolláros órabérért. A csemetétet gazdaságosan 15 centért tudják adni. Jobbára saját maguknak termelnek. Ha olcsóbban megvehetik másától, akkor keállítják a termelést. Kamlopost elhagyva továbbhaladtunk Vancouver felé. Letértünk az 1-es főútvonalról és Merritben keresztül egy nemrégiben átadott autópályán folytattuk utunkat. Hogy itt sem gyerekkéntek utakat építeni, a költségek jelzik. Volt olyan útszakasz, ahol egy kilométer 3,5 milliárd dollárba került. Természetesen ragyogó minőségben. Erről az útról tértünk le egy erdei feltárolóúton, és szemléldőtünk

Őserdei idill

Fotó: Ormos Balázs

egy tő partján. A P. contorta-állomány olyan sűrű volt, hogy szinte nem lehetett járni benne. Természetesen ennek következtében arasznyi átmérőnél nemigen volt vastagabb törzs. (Itt úgy is hívják é fát, hogy a „pálcikafák”, utalva a kínai evőpálcákra.) Mint a terület bérleje elmondta, hogy a 120 éves Pinus contorta-állományból csak a 15 cm feletti anyag használható fel – ez mintegy 500 db hektáronként –, a többi ottmarad a vágásterén.

A tocsogós, lápos terület főleg a jávorszarvas életere. Sajnos nem láttunk még hírdőndőt sem. A városiak által kedvelt tőparton láttunk egy 300 év körüli duglaszfenyőt szabad állásban. A mintegy 45 méter magas törzset 15 cm vastag kéreg borítja, mely a tűz ellen nyújt kiváló védelmet.

Harmincötökös meleg fogadott, mikor autóbuszunk begördült Hope városába. A város a Fraser folyó partján fekszik. Ott ahol a víz iszonyatos erővel vágódik a partnak, hogy azután derékszögű kanyarral folytassa útját a Csendes-óceán felé. A várost elhagyva a távolban – már az USA-ban – havas sapkáját mutogatta 3285 méter magasból a Mount Baker. A völgyben, melyben haladtunk, intenzív mezőgazdasági tevékenység folyik. A végláthatatlan komló- és a földiák alatti ginszenggyökér-ültetvények is ezt bizonyították. Mindenütt öntöznek. A termelésre jótékonyan hat az Államok közelsége. Ez a fapiacra is igaz, hiszen a feldolgozott fa felét külhonba szállítják, és elsősorban az USA-ba.

Vancouver városa kora délután hatalmas csúcsforgalommal fogadott. Miközben a Fraser felett átvélő hidakon cammogtunk, volt időnk látni, hogy a fa meghatározó a város életében. Mindenhol úsztatott fa baráncolt a folyóparton. Am nem csak az 1,6 milliós város – melynek 25%-a kínai –, hanem maga a tartomány is sokat köszönhet a fának, hiszen bevételeinek 30%-át adja. 1420 kilométert autóztunk Calgarytól. Jól esett az éjszakai pihenő.

Vancouverből kora hajnalban indultunk a kikötő felé, ahol pillanatok alatt elnyelt buszostul, mindenesetl a Langdale felé induló komphajó. A napfelkelte már az öbölben

érte az utazókat. Tom Wright erdőtulajdonos fiával és ragyogóan verőfényes reggellet fogadott a terepen. Miután valamennyien elhelyezkedtünk – ügyelve, hogy a hajnali harmattól átázott fűtől megkíméljük lábainkat –, élvezettel hallgattuk a térség ismertetőjét. A tulajdonos a sajátjához még bérel is erdőt, mely az 1900-ban letermelt – akkor 500 éves állomány – helyén van. Az őriástuskók is az erdőnek kedvező termőhelyet jeleztek, függetlenül attól, hogy néhány kilométeren belül a tengerparton 1500, a hegycsúcsokon 3000 milliméter az évi csapadék. Ilyen körülmények között nyilván biztonságosan erdés a jó méteres, konténerben előnevelt duglaszfenyő-csemete, mellyel az állomány értékét javítják. De megtalálható az erdőfésztésben a *Tsuga heterophylla* és a *Thuja plicata* is. A szárad elejétől a területen sokasodó tuskókból ma is kiváló zsindelet készítenek. Tom mutatott egy *Tsuga heterophylla* törzsből leszelt korongot. A fa 173 évig senyvedhetett az állományban, küzdve életéért. Aztán a valamilyen okból felszabadult növéttérrel még 92 évig élt. Am az égyürrűkből mérhető, hogy míg 173 év alatt mindössze 12 cm átmérőt produkált, a vágáskor 60 centiméterre hízott. Egy szél-döntéssel érintett erdőrészből 920 köbmétert szállítottak ki hektáronként a tulajdonos által épített feltáróúton. Nem kellett sokat cipelni a faanyagot, mert közvetlenül az erdőrésztől van a Terminál fűrésztelep osztályozója. Nézzé el a kedves olvasó, hogy nem írjuk le részletesen azt, amit itt láttunk, mert az minden képzeletet felülmúlt. *Ezen a rakodón évi 1 millió köbméter faanyag fordul meg.* Még Alaszkából is eljut ide néhány ezer. Két műszakban 25-25 ember végzi ennek az irdatlan faanyagának az osztályozását, minősítését. Igaz, segít nekik jónéhány gép is, melyek közül néhány első látásra fantasztikus filmekben látott szörnyekre hasonlított, de kiderült, nem a szépség a fontos. A tíz-tizenöt különböző nagyságú, feladatu és gyorsaságú szerkesztő úgy mozog a rakodón, mintha sinen, távirányítással vezérelnék őket. A vízen apró motoros végzett akrobatikus mutatványokat, miközben a kiemelő monstrum felé terelgetett vagy húz

köbméter rönköket. Odafönt a lezúduló csuromvizes kusza összevisszaságának rögtön nekiesett egy homlokvillás targonca és terítette a rönköket az örökké nedves betonon, hogy az ugrásra kész hosszolók mérjek, osztályozzák különféle hieroglifákkal jeltelve a fákra. Am a láncfalpas markoló kezelője előtt tökéletesen ismert a jelrendszer, és mint a fogpiszkálókat rakosgatta szét az anyagot. Amit fűrészrel kell kozmetikázni, az pillanatok alatt felveszi a kívánt formát, mert egyikét ördögös motorfűrész-kezelő vágja le a korhadat végeket, a kiálló ágcsonkokokat vagy a károsítókat képződött golyvaszerű dudorokat. A többnyire 80 cm hosszú vágófalpas fűrészekkel úgy mozognak, mint afféle földi kardhalak. Őriási az iram. Visszont az öböl részén nem ajánlatos a tengeren fürdeni, de még kezet mosni sem. Esetleg, ha van kéznél olajoldó szer.

(Folytatjuk)

173 év alatt arasznyi törzsvastagság

30 köbméter egy fogásra

Ormos Balázs

Méreték...

Fotó: dr. Szikra Dezső

Tanulmányút a Természetvédelem Éve alkalmából

Az Európa Tanács 25 évvel ezelőtt, 1970-ben szervezte meg az első természetvédelmi kampányt, ráirányítva a kontinens lakóinak figyelmét a természeti környezet megóvásának szükségességére. Az Atlanti-óceántól az Ural hegységig, a Lappföldtől a Mediterráneumig a természeti értékek veszélyeztetettsége nagymértékben megnövekedett, ezért a védelmi kezdeményezéseket egész Európára átfogóan ki kell terjeszteni.

A Természetvédelem Éve '95 hazai rendezvénysorozatában sokféle program megszervezése kapott helyet. Ehhez csatlakozott az Országos Erdészeti Egyesület is, amely – a határainkon belül zajló események mellett – szakmai tanulmányutat szervezett Szlovénia és az Isztriai-félsziget természeti értékeinek és az ott folyó erdőgazdálkodási tevékenység megismerésére.

A tanulmányúton az erdőgazdálkodásban, erdőtervezésben, erdőfelügyeletben és a természetvédelemben dolgozó kollégák vettek részt. A részletekre kiterjedő beszámoló helyett most az élményekben és tapasztalatokban bővelkedő tanulmányút néhány helyszínével ismerkedhet meg az olvasó.

Utunk első két napján a Triglav Nemzeti Park területén folyó erdészeti és természetvédelmi munkákba nyerhettünk bepillantást. A Nemzeti Park a Keleti-Alpok, a Karavankák és a Júliai-Alpok találkozásában, a névadó „háromfejű” hegyesűs környékén helyezkedik el 54 000 hektáron. Itt az erdőgazdálkodás és a természetvédelem szorosan összekapcsolódva biztosítja a Nemzeti Park kezelését, az értékek fenntartását.

Triglav Nemzeti Park, Tözezláp (1200 m)

Fotó: dr. Szikra Dezső

Különös élményt jelentett a *Pokljuka-fennsík*, ahol a havasi virágok színes kavalkádját csodálhattuk. Az *encidánok* szőnyege, a *szellőrőzsák*, *kökörcsinek*, a természetes *zergéboglárók* tömege ámulatható juttat mindenkinek. Érdekes volt a nagy értékű lucosban tartott ismertetés a hangszerfa-termelésről és a lucos ún. „kis csoportos” felújítási módja.

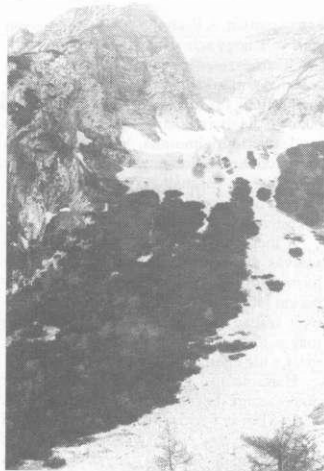
Rövid időre megálltunk a Nemzeti Park egyik fellépőjénél is. A terület botanikai értékeinek – *gyapjútások*, *orchideák*, *mohafélék* – fennmaradását a terjeszkedő *törpefenyő* már-már veszélyezteti. Ez különleges kezelési problémát jelent.

Másnap a *Vrsic-hágón* keresztül – ahol természetesen még hó is volt – ereszkedtünk le az *Isonz-folyó* völgyébe. Kobaridnál az I. világháború itteni harcainak bemutató kiállítását tekintettük meg, fejet hajtva a háborúban elesett katonák emléke előtt.

Kobaridot elhagyván nemskóra gyökeresen megváltozott a táj, jellegzetes karsztos vidékre érkezünk. A szlovén-karsztvidék is híres barlangjairól. Csoportunk a Világörökség részét képező, hatalmas méreteiről, csodálatos formakincseiről, a világ legnagyobb föld alatti folyójáról nevezetes *Skocjan-barlangot* nézte meg.

Aznap este szállásunk Lipicán volt, így érthető, hogy reggel – mielőtt tovább indultunk volna – a híres istálló „lakóit” is szemügyre vettük.

Pár nappal a Triglav havas csúcsai után merőben más táj fogadott bennünket az Isztriai-félszigeten. Az utat kísérő növényzetben egyre gyakrabban tűntek fel a Mediterráneumra jellemző örökzöldek és lágy szárú növények. Az időjárás is melege fordult, s kifejezetten jólesett a tenger lehelete Medulinál.

Törpe fenyes a Vrsic-hágónál

Fotó: Szépe Attila

Persze Isztria is bővelkedett látnivalókkal.

A *Brióni-szigetcsoport* sokáig zárva volt az idegenforgalom előtt. Ma Nemzeti Park és a 14 szigetből a legnagyobb, középső sziget nyitva áll a turisták előtt. Idegenvezetővel, szervezett módon, aszfaltot vezetett úton gördül a „kisvonat”, melyből az alapvető információk és benyomások megszerzhetők. A mindössze 736 hektáros Nemzeti Park területén 680 honos és exóta növényfaj, valamint 150 madárfaj jelenlétét regisztrálták. Kultúrtörténeti értékei közül a római kori település maradványai és a bizánci castrum romjai említhetők meg.

Tanulságos volt a félsziget déli csúcsán lévő, sűrű, bozotos cserjések (maquis) megtekintése, ahol nagy erőfeszítések árán próbálkoznak újraerdősítéssel. A bozotosok és alleppói fenyesek közötti pusztagyepfoltokban különleges orchideafélék virágzásában gyönyörködhetünk.

Isztria egyik gazdasági, közigazgatási és kulturális központja Pula. Értékes római kori műemlékei főként az óvárosban találhatóak. A város legmonumentálisabb építménye az amfiteátrum, melyet Augustus és Vespasianus császár uralkodása alatt emeltek. Az óvárosba vezető utcáskán átívelő I. századi diadalív is viszonylag jó állapotban van és szép látványt nyújt.

Úgy gondolom, hogy a tanulmányút valamennyi résztvevője színes programok, sok-sok élmény részese lehetett, amelyekért e helyről is köszönetet illeti a szervezőknek.

Külön kiemelendő szakavatott kísérőnk *Franz Cafnik* úr és *Szónyi Laci* bácsi, aki végig fáradhatatlan idegenvezetőnk és tolmácsunk volt.

Fűri András

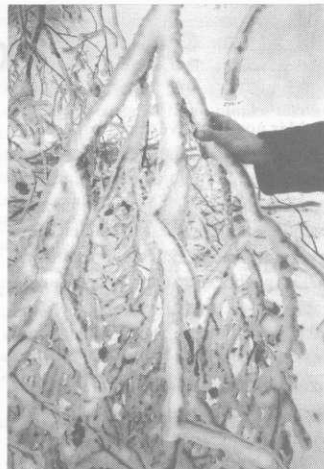
Hódöntés, jégtörés, erdőkár

Amundsen érezhette úgy magát néhány száz méterre a Déli Sarktól, mint az az erdészcsoport, aki február közepén gépkocsival akarta megközelíteni a Magastax (Börzsöny) környékén összetört vörösfenyvest. Nem is jutottunk oda. Süvöltött a szél, hordta a -10 fokra

fagyott havat, mely folyamatosan esett, növelve az amúgyis félméteres hótakarót. Mindennek a cudar időnek a királyréti erdészetnél még nyoma sem volt. Itt gyülekezett az az „expedíció”, mely az idei jégkárt szemlélni indult az Ipoly Erdő Rt. invitálására. *Korbonski Kazimierz* vezérigazgató helyettes, *Schindler László* erdészetvezető, *Barton Zsolt* műszaki vezető házigazdák, valamint *dr. Szikra Dezső*, a budapesti Természetvédelmi Igazgatóság igazgatóhelyettese, a Nógrád megyei Hírlap és az Erdészeti Lapok munkatársai. Indulás előtt megtudtuk, hogy országosan mintegy 150 000 köbméter élőfa károsodott. *Elsősorban bükk, tölgy, gyertyán és fenyő* állományok. Am mindez hozzávetőleges adat, hiszen a kárfelmérések még tartanak, s a tél sem úgy néz ki, hogy befejezte volna „működését”. Mindenesetre a legnagyobb kárt az Ipoly Erdő Rt. szenvedte, hiszen területén mintegy 36 000 köbméter faanyag károsodott. (Hasonló mértékű kárról van hír a somogyi és a balatonfelvidéki erdőkből is. A Pilis erdeiben mintegy 8000 köbméter a ledöntött faanyag.) Az ágakat öt centiméter átmérőjű jégpáncél terhelte. Ez egyedenként több mázsá túlsúlyt jelentett, ami már túl sok volt és egymás után rántotta a rudaskorú vagy felújító vágás előtt álló bükkösöket. Mint a marokkó-játék kezdésekor összedöntögetett pálcikák, úgy heverték egymáson keresztül-kasul a törzsek. A károsítással érintett terület csak az Ipoly Erdő Rt.-nél 4000 hektár (35-50 millió forint). Minden fahasználó tudja, hogy mit jelent 36 000 köbméter faanyagot

Királyréti kár

Fotó: Barton Zsolt

Többmázsás súly sanyargatja a fákat, eszerjéket

Fotó: Barton Zsolt

A Magyar Agrártudományi Egyesület Oktatási és Közművelődési Szakosztálya felkarolta az oktatási intézmények részéről érkezett azon kezdeményezést, hogy a tanüzemek és tangazdaságok problémáinak megoldására szakmai érdekképviseleti szövetséget hozzanak létre.

A gondolatot támogatta a Magyar Élelmészispari Tudományos Egyesület, az Országos Erdészeti Egyesület és az FM Műszaki Fejlesztési, Kutatási és Oktatási Főosztálya is. 1996. január 24-én megalakult a „Magyar Tangazdaságok és Tanüzemek Szövetsége”. Az alakuló ülésen megvitaták a Szövetség alapszabályát, és megválasztották az elnökséget.

Az ÖEE Elnöksége a szövetségi tagságról később dönt, viszont az 1996. február 6-i ülésén úgy határozott, hogy az „Oktatási Bizottság” működését újraindítja. A szervezéssel *Csóka Péter* főtitkárhelyettes és *Bús Mária* elnökségi tagot bízta meg.

feldolgozni még akkor is, ha rendben megy a döntés, szállítás. Ám ezekből a „szalmakazalokból” nehezen lesz rend, különösen ilyen zimankós időben. Külön gond, hogy a vállalkozókat is elriasztja a feladat látványa. Kintjártunkkor a hóvihár ellenére két területen is dolgoztak. *Mekli Imre* kerületvezető elszántságát látva minden bizonnal rend lesz a kerületében, mire a bükk anyag fülledni kezdene. S hogy valami jó is legyen a rosszban, a kidőlt törzsek körül megszapordtak az őz és szarvasnyomok. A rügyet kedvelőknek terített asztal jelent a jég kegyetlen „munkája”.

(Pontos és végleges kárjelentést a felmérések után közlünk.)

Pápai Gábor

ERFA-TOURS UTAZÁSI AJÁNLAT

Szakmai tanulmányutak erdészek-faipari szakemberek részére:

április	11-14.	Velence
	15-19.	Szlovénia
	30 – május 10.	Emirátusok
május	6-12.	Benelux
	12-19.	Izrael
	20-22.	Szlovákia
június	3-9.	Svájc
	8-16.	Olaszország
	17-19.	Szlovákia
	17-24.	Franciaország

Érdeklődni: ERFA-TOURS Kft. 1074 Budapest, Csengery u. 11.

Telefon: 322-7605/31, 32 mellék

Szép volt fiúk!

Már november végén értesítést kaptam a szegedi Kiss Ferenc erdészeti szakiskolától, hogy jegyezzem be a tendőim közé, hogy február elején ismét baráti összejövetel lesz Szegeden. Bejegyeztem. Tettem ezt nagy örömmel annál is inkább, mert magam is itt koptattam az iskola padjait.

Mint megtudtam, negyedik alkalommal rendezték meg az eseményt mindazok számára, akik az iskolát valamilyen módon segítették az elmúlt évben. A déli harangszó után nem sokkal érkezőket már remek hangulat fogadta. Minden túlzás nélkül a karácsony jutott eszembe. Valahogy érződött a meglepenteken, hogy nem kötelességszerűen jöttek el.

Nádaskay Gábor igazgató ismertette a délután programját. Ebéd után a tornateremben az ötletszerűen kialakított csapatok mérköztek kosár- és foci villámmeccseken. *Sódar Pál*, a KEFAG Rt. igazgatója vadonatúj labdát ajándékozott az alkalomra. A csapatok derekasan küzdöttek, és óriási meglepetésre az ötvenen felüliek az előkelő második helyezést szerezték meg a kosárlabdatornán. Igaz, az Old Boys csapatban olyan nevek szerepeltek, mint *Kisteleki Péter*, *Schmotzer András*, *Balsay Miklós* a legendás hatvanas évek SMAFC-osai. A teremfoci csontzenéje előtt két csapat

ragyogóan csinos táncoslábú lány jött be, és szórakoztatta az egybegyűlteket. A mazsorett táncsoportot *Lázár György* tanította be. Gólgazdag mérkőzésen végül is a tanárok csapata várhatja a jövő évi visszavágóra a kihívást. Este a kollégiumban rövid időre komolyra fordult a szó. Az igazgató úr felhívta a figyelmet az iskola szorult helyzetére, amit csak fokoz az a tény, hogy a városi önkormányzat egyre inkább nem érzi magáénak a térség igényét kielégítő erdészeti szakoktatást. Mint megtudtuk, *a jelenség a többi erdészeti középfokú oktatási intézménynél is hasonló. A részvénytársaságok igazgatói lehetőségeikhez képest támogatásukról biztosították az iskola vezetését. (Szégyen, hogy a kétezeredik év küszöbén, a jövő szakembereinek oktatásáért felelős igazgatóknak ennyire kiszolgáltatottan kell gondoskodnia az oktatás zavartalanlásáért.)*

Este négyes csoportokat alkotva folytatódott a küzdelem. Voltak akik – eléggé el nem ítéltető módon – kalapban ücsörögtek, várva a szerencsésebb lapjárását.

A többiek pedig az étkezőben beszélgettek felszabadultan, igaz barátságosan, szakmai, családi gondokról, örömeikről. Szép volt fiúk!

Pápai Gábor

ICOHTEC '96

Nemzetközi Technikatörténeti Konferencia
1996. augusztus 7-11. Budapest

További részletes információval szolgálunk:
Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület
Schmidt György ügyvezető igazgató
1027 Budapest, Fő utca 68.
Levelezési cím:
H-1371 Budapest, Pf. 433.
Telefon: 201-7337, 201-2011/192.
Telefax: 201-7337

Elmosta az ár

A Nyíregyházi erdészetének 1996-os fakitermelési terve több mint 25 ezer köbméter. Illetve ennyi volt; a tervet egyelőre elmosta a decemberi víz. Az erdészet erdeinek igen nagy része ugyanis a Tisza hullámtérében található, ahol a kitermelhetőség időszaka, lévén ez természetvédelmi terület, korlátozás alá esik. Az árvíz után sok helyen visszamaradt a víz, az erdőket, az utakat jég borította. Ennek az a következménye, hogy az erdészet 3200 köbméter faanyagot nem tud kitermelni. Tegyük hozzá, maga az áradás is sok kárt okozott, megszenvedte a nagy és hideg vizet a vadállomány is. A Nyíregyházi erdészeti igazgatóság munkatársai most két irányban ténykednek: igyekeznek helyreállítani a károkat, és ezzel egy időben átcsoportosítják a kitermelési helyeket, hiszen a védett hullámtéri erdőkben ez a megengedett időn kívül nem lehetséges.

Rekviem egy akácerdőért

Akácerdőt szinte mindenütt látni, és elesett, szegény, fázós embert is sajnós egyre többet e hazában.

Kettejük egymásra találása az örízetlenül hagyott privatizált erdőkben soha nem látott falopásokhoz vezetett, és még nem látni az alagút végét.

Dűltől reszkető, újdonsült erdőtulajdonosok állnak a kilopott akácok közepén, és nemigen értik azt a fogalmat, hogy az erdeik még nem vágásértettek, ezért ők nem vágthatják ki a még megmaradt fákat – legfeljebb, ha szintúgy éjszaka jönnének előzetes favágatási terv és engedély nélkül...

Egy éjszaka kihívják erdészemlére a közeli erdőbe. Terepjárón megyünk, szép hó van és telihold. Az erdészeli keresztútján lovaskocsi jön velünk szemben fával rakottan, két hatalmas kutya és öt derék nagybajszú alkalmi favágó kíséretében. Illedően köszönnek, és mi is viszonzunk az üdvözlést, azután ki-ki megy tovább a maga útján – mert nem tudunk egymással kezdeni (szinte) semmit.

Fotó és kép: dr. Czerny Károly

MTESZ értékelés

A MTESZ Szövetségi Tanácsa 1996. január 19-én ülést tartott, melyen tárgyalta a MTESZ Alapszabályának és a Vezető Testületek Szervezeti és Működési Szabályzatának végleges szövegét, melyet kisebb módosításokkal elfogadott.

Nem fogadta el a „Szövetségi Vagyonkezelési Szabályzat”-át, melyet az áprilisi ülésén újból tárgyalni fog.

Részletesen ismertetésre került a MTESZ tagegyesületei műszaki és tudományos szaklapjairól készített felmérés, melyből csak néhány fontosabb megállapítást emelünk ki:

„A lapok egy része szerkesztési célkitűzései közé iktatta a határon kívüli magyar szerzők közleményeinek megjelenését, ... ami dicséretes célkitűzés.” (Az „Erdészeti Lapok” is.)

„Több lapnál megjelent a magazin-jelleg, ami még akkor sem hat zavarólag, ha azt keretben, szakkikkekben tördelik. (Erdészeti Lapok)”

„Jó példa az „Erdészeti Lapok”, ahol a gazdasági rendszerváltással olyan közlemények megjelenését tervezik, amely az egyre nagyobb számú magánerdő-tulajdonos képzését segítené elő.”

„A szaklapok érdeke a minél szélesebb körű nyilvánosság, hozzáférhetőség biztosítása.”

„A MTESZ szaklapok nemcsak magyar nyelvű publikációs fórumok, szakmai információs források, hanem szakmai gyakorlati műhelyek is.”

„A MTESZ szaklapok növekvő fontosságát és anyagi támogatásukat az alábbiak indokolják:

„...magyar nyelvű műszaki tudományok ismeretterjesztés...”

„...A nemzetgazdaság fejlesztéspolitikájának változása (követő stratégia) felértékeli az információszolgáltatások szerepét.”

„...A szaklapok innovációs műhelyek...”

„...A szaklapok az egyesületeken belül folyó munka tükrét mutatják be az olvasónak.”

Ez utóbbi megállapításra szeretnénk felhívni tagtársaink figyelmét azzal, hogy küldjenek az „Egyesületi hírek” számára a helyi csoportokban, szaksztyálokban folyó munkáról beszámolókat. A legutóbbi elnökségi ülés határozata szerint az elnökség tagjai is több tájékoztatást fognak adni az „Egyesületi hírek” keretein belül is.

Sajnálatos tény, hogy 1987-ben „Az Erdő” 6600 példányban jelent meg, jelenleg az „Erdészeti Lapok” csak 4000 példányban kerül nyomtatásra. Az ok mindnyájunk előtt ismert, de *jeleníós eredmény*, hogy jogi tagvállalataink hathatós segítségével és a pályázatok eredményessége révén rendszeresen megjelenhetett szaklapunk.

1995. évben pályázatok alapján az alábbi támogatásokat nyertük el:

FM Mezőgazdasági és Erdészeti Alap:	1 200 000 Ft
Költségvetési támogatás:	400 000 Ft
MTESZ támogatás:	300 000 Ft
Pro Cultura Hungariae:	100 000 Ft

Ezúttal ismételtelen köszönjük támogatóinknak a jelentős segítséget.

Dr. Marjai Zoltánné

Maderspach Viktor

MEDVE!

Idősebb erdész, vadász kollegák bizonyára örömmel és ismerősérettel veszik kezükbe az 1945 után politikai okokból száműzött *Maderspach Viktor* vadászati témájú, a Cégér Könyvkiadó által megjelentetésre tervezett könyveinek első kötetét, a *Medvét*.

Fiataltalab kollegák viszont ismeretlenül, talán bizalmatlankodva nézgetik ezt az „új” vadászkönyvet, mondván, kicsoda-micsoda az úr, milyen vadászakalandok leírásával igyekszik felcsigánzni az érdeklődésünket.

Maderspach Viktor az elmúlt évtizedekben tudatosan elfeledtetett, legkiemelkedőbb nagy magyar vadászaink sorába tartozó karakterisztikus egyéniség, vadászati irodalmunk sajátos színelője.

1875-ben az erdélyi Del-Kárpátokban lévő Petroszény melletti kis faluban, Iszkronyban született. Régi erdélyi nemesi család tagja. A magyar és román lakosság tisztelt és megbecsült tagja volt, melyet bizonyít, hogy vadászatan és gazdálkodásban legbizalmasabb emberei közé tartozott többek között a román Györgye a saját nevelésű hű vadőr, Sandru a sok vihart átélt öreg tehénész.

A legközvetlenebb barátai, ismerősei a selmechányai Akadémian végzett erdő-, bányá-, kohómérnökök voltak. Ennek ellenére a család nagy meglepetésére a Bécsi Műegyetemen útleptető mérnöki diplomát szerzett.

Katonai tevékenysége miatt a Trianon után elcsatolt Erdélyből 1921-ben kalandos körülmények között menekülnie kellett a mai Magyarország területére. Ezután ismerkedett meg és alakított ki mély baráti kapcsolatot *Kittenberger Kálmánnal*, *Csató Kálmánnal*, és *Fekete Istvánnal*. A Kittenberger által vezetett Nimród vadászújság szerkesztésében is részt vett, melyben sok írása is megjelent. Vadászélményeit elbeszélő három könyve is ebben a két világháború közötti időben jelent meg (*Medve!*, *Páreng Relyezőt*, *Havas vadászataim*.)

1941-ben autóbaleset következtében kialakult rákban hunyt el.

Írásából élesszámú, jó megfigyelőképességű, rendkívül szívfű és kintartó, a szó nemes értelmében volt profi sportvadászt ismerhetünk meg.

Erdélyi vadjai közül számára a legkedvesebb, ahogy írja „az ősvadon koronázatlan királya”, a medve volt.

Ez a könyve tartalmazza a legtöbb medvével kapcsolatos rendkívül izgalmas vadászakalandjait és megfigyeléseit, melyeknek sava-borsa az ember és állatot rettegésben tartó vérméde puszkavégre kerítésé.

Vadászati irodalmunkban szinte egyedülálló amennyit és amilyen szakmai alaposággal ír a téli alnált alvó medve helyének és viselkedésének a megfigyeléséről. Erre vonatkozóan a következőket írja:

„Hogy a tavaszi medvebarlang téli átfedezése és a felfedezett barlang téli átkutatása mennyi járással és fáradsággal volt összekötve, azt csak kevés ember tudja elképzelni.

Cseppet sem túlzok, midőn azt állítom, hogy azon utak összegével, melyeket huszonöt év alatt bejártam, amíg harmincnyolc barlangot felkutattam és azokból négy medvét zsákmányoltam, a földeteket az egyetlen mentén majdnem körül lehetne járni.”

Ez az írása azonban nemcsak a medvékről szól. Részletes morfológiai és etológiai leírás ad a Kárpátokban található zergékről. Ez azért is érdekes, mivel az előhelyből adódóan a kárpáti zerge megjelenése, viselkedése eltér a „klasszikus” alpesi zergétől, így vadászata is más módszereket kíván. Ezzel kapcsolatban igen tanulságos történetet ír le egy alpesi zergevadász viszontagságairól.

További vonzereje lehet a könyvnek, hogy olvasás közben elénk tárul az érintetlen erdélyi zord ősvadon, az I. világháború előtti paraszti világ mindennapjai.

Olvasás közben felcsigázott érdeklődésünket az is növeli, hogy a történetek szereplői nemegyszer esnek a fehér halál, a hő fogságába, igazi életveszélyes helyzetekbe kerülve. A legkeményebb amerikai kiképző tábortananyagaként is szerepelhetnének ezen leírások, hogy a szerző, ez a szívós és kemény ember, milyen módszerekkel menti meg saját és társai életét.

Összefoglalva ajánlom ezt a könyvet minden erdésznek, vadásznak és természet iránt érdeklődőnek, hiszen igazi csemegét, kuriózumot fog kezében tartani a kedves olvasó.

Iványi Gábor